

Dosarul nr. 3ra-1245/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Georgeta Grozav)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Anatoliei Minciuna, Viorica Mihaila, Victoria Sîrbu)

DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Sveatoslav Moldovan
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Vadim Cojocaru împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale, intervenient accesoriu Centrul Național Anticorupție cu privire la
contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
casat parțial hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și
în partea casată s-a emis o decizie nouă,

constată:

La 23 aprilie 2018, Vadim Cojocaru, reprezentat de avocatul Eugeniu Musteață
a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS),
intervenient accesoriu Centrul Național Anticorupție cu privire la contestarea
actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că, Vadim Cojocaru a activat în cadrul
Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, iar din 31 martie
2011 beneficiază de pensie pentru vechimea în muncă.

Neavând întrerupere în serviciu, prin Hotărârea Parlamentului nr. 83 din 18
aprilie 2013 Vadim Cojocaru a fost angajat în funcția de director adjunct al
Centrului Național Anticorupție.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 53 din 23 martie 2018 i-a fost acceptată
demisia lui Vadim Cojocaru din funcția de director adjunct al Centrului Național
Anticorupție.

Odată cu eliberarea din funcție, lui Vadim Cojocaru i-a fost prezentat și
certificatul nr. 13 din 23 martie 2018, privind vechimea în serviciu pentru stabilirea
pensiei, din care rezultă că spre deosebire de calculul reținut la pensionare,
perioada serviciului militar în termen în Forțele Armate din 13 mai 1988 – 16 mai

1990 este calculată cu coeficientul 1,5, calculându-se vechimea pentru pensie cu o vechime de 2 ani și 3 zile.

Având în vedere că din data pensionării și până la 23 martie 2018, a activat în câmpul muncii, în temeiul prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, Vadim Cojocaru s-a adresat CNAS cu cerere privind recalcularea vechimii în muncă și a pensiei.

Prin decizia nr. 37, reflectată în răspunsul CNAS nr. 1480 din 03 aprilie 2018, a fost respinsă cererea cu privire la recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu, din motiv că legea în vigoare nu prevede posibilitatea stabilirii repetate a pensiei după o eventuală reangajare în serviciu militar.

CNAS în mod eronat a statuat obiectul cererii din 26 martie 2018, deoarece a solicitat recalcularea pensiei și nu stabilirea acesteia în mod repetat.

În decizia nr. 37 CNAS intenționat a interpretat denaturat prevederile art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, prin încercarea de a nega dreptul la recalcularea pensiei după eliberarea din serviciu.

CNAS nejustificat nu a luat în calcul perioada 18 aprilie 2013 – 23 martie 2018 și coeficientul de 1,5 pentru perioada 13 mai 1988 – 16 mai 1990, ca circumstanța generatoare pentru recalcularea vechimii în muncă și a pensiei.

Or, această circumstanță contravine prevederilor art. 61 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și pct. 4 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, din care rezultă că media lunară pentru stabilirea pensiei se face din ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii.

Avocatul Eugeniu Musteață a solicitat în numele lui Vadim Cojocaru:

- admiterea acțiunii;
- recunoașterea ca fiind ilegală decizia CNAS nr. 37, reflectată în răspunsul nr. 1480 din 03 aprilie 2018;
- obligarea CNAS să recalculeze vechimea în serviciu a lui Vadim Cojocaru pentru pensia ce i-a fost stabilită pentru perioada 13 mai 1988 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu;
- obligarea CNAS să-i recalculeze lui Vadim Cojocaru pensia pentru vechimea în serviciu, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice, precedente concedierii din 23 martie 2018;
- compensarea din contul CNAS în beneficiul lui Vadim Cojocaru a cheltuielilor judiciare.

Prin hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Cojocaru.

S-a anulat decizia de refuz a CNAS nr. 37 din 03 aprilie 2018.

S-a obligat CNAS să recalculeze vechimea în serviciu pentru pensia stabilită lui Vadim Cojocaru pentru perioada 13 mai 1998 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

S-a obligat CNAS să recalculeze pensia pentru vechimea în serviciu lui Vadim Cojocaru, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 23 martie 2018.

S-a încasat de la CNAS în beneficiul lui Vadim Cojocaru cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 7 000 de lei (f.d. 53, 57-61).

Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă CNAS și s-a menținut hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 95, 96-102).

Prin decizia din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a casat integral decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 128-134).

Instanța de recurs a reținut că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au elucidat pe deplin și nu au verificat cu certitudine în care din cele 3 situații prevăzute în art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 se încadrează cerințele lui Vadim Cojocaru privind recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu după reangajarea lui în serviciu și dacă aceste condiții urmează a fi luate în considerare cumulativ.

Astfel, nu a fost stabilit dacă Vadim Cojocaru intră în categoria persoanelor ce ar putea să beneficieze de recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu stabilită lui anterior în conformitate cu dispozițiile art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, având în vedere faptul că acestuia anterior i-a fost stabilită pensie pentru vechimea în serviciu și nu pentru vechimea peste limita de vârstă.

Prin decizia din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a casat parțial hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în partea obligării CNAS de a recalcula vechimea în serviciu pentru pensia stabilită lui Vadim Cojocaru pentru perioada 13 mai 1998 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu și, în această parte, s-a emis o decizie nouă prin care:

S-a obligat CNAS să recalculeze vechimea în serviciu pentru pensia stabilită lui Vadim Cojocaru pentru perioada 13 mai 1988 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

În rest, hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a menținut (f.d. 150, 151-157).

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, instanța de fond justificat a obligat CNAS de a recalcula vechimea în serviciu pentru pensia stabilită lui Vadim Cojocaru. Or, recalcularea pensiei este justificată prin existența actelor necesare în acest sens, aflate la organele de pensionare la momentul stabilirii pensiei, iar cu referire la caz, livretul militar și certificatul nr. 13 din 23 martie 2018.

Recalcularea pensiei este justificată și prin faptul că, neavând întrerupere în serviciu, prin Hotărârea Parlamentului nr. 83 din 18 aprilie 2013 Vadim Cojocaru a fost angajat în funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție, făcând astfel parte din categoria persoanelor care beneficiază de pensie cu înlesniri.

Prin urmare, CNAS a interpretat eronat art. 61 alin.(1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, deoarece articolul menționat mai sus prevede posibilitatea recalculării pensiei cu prezentarea ulterioară a actelor suplimentare și nicidecum stabilirea acesteia repetat.

Totodată, instanța de apel a menționat că, deși prima instanță a ajuns la o concluzie corectă asupra fondului cauzei, în dispozitivul hotărârii a indicat incorect perioada de recalculare 13 mai 1998 – 03 aprilie 1990. Conform extrasului din livretul militar și din certificatul privind vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei (f.d. 20), perioada de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni de

vechime în muncă pentru o lună de serviciu este de la 13 mai 1988 până la 16 mai 1990.

La 30 iulie 2019, ora 08.50, CNAS a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs împotriva deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului și casarea deciziei recurate, cu emiterea unei decizii noi (f.d. 160).

La 30 iulie 2019, ora 08.51, CNAS a depus la Curtea de Apel Chișinău motivarea recursului împotriva deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 161-166), în care a invocat că soluțiile instanțelor inferioare sunt bazate pe o interpretare eronată a legii relevante speței.

La 31 martie 2011, la atingerea vechimii în serviciu și a eliberării din serviciu, intimatul și-a realizat dreptul la pensie pe linia DIP al Ministerului Justiției. Ulterior, acesta s-a reangajat în cadrul Centrului Național Anticorupție și a activat până la 23 martie 2018.

Pretenția privind recalcularea pensiei prin includerea vechimii în muncă obținute după data realizării dreptului la pensie nu are temei legal de admitere. Or, din sensul Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 nu se deduce faptul că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne au dreptul la recalcularea pensiei în cazul în care au fost reîncadrați în funcție și au mai obținut vechime în muncă.

În caz contrar, subiecții menționați ar avea, ipotetic, dreptul la nenumărate recalculări a pensiei.

Prin urmare, intimatul pretinde la o stabilire camuflată repetată a pensiei și nicidecum la recalcularea acesteia.

Din interpretarea art. 7 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și a Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 rezultă că, intimatul poate pretinde la recalcularea/stabilirea din nou a pensiei doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii – dreptul de opțiune.

La caz, însă, Vadim Cojocaru pretinde stabilirea/recalcularea din nou a aceleiași categorii de pensie de care este deja beneficiar.

Intimatul nu cade sub incidența art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, deoarece pentru aplicarea acestei norme legale este imperativ ca persoanei să i se stabilească dreptul la pensie în temeiul art. 2 alin. (2) din această Lege, condiție care nu este întrunită.

Astfel, instanța de apel a apreciat arbitrar probele și a aplicat o prevedere legală care nu trebuia să fie aplicată.

Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat Curții Supreme de Justiție casarea deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii noi.

Conform articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Colegiul consideră că recursul CNAS este depus în interiorul termenului legal, deoarece decizia recurată datează cu 03 iulie 2019 (f.d. 150), iar cererea de

recurs a fost depusă la 30 iulie 2019 (f.d. 160, 161), adică în termen de 30 de zile de la pronunțarea deciziei.

La 16 octombrie 2019, examinând admisibilitatea recursului depus de CNAS, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție la numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Verificând argumentele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a-l admite și a casa integral decizia din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei în instanța de apel, din următoarele motive.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Potrivit articolului 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Din materialele cauzei rezultă că, Vadim Cojocaru este născut la xxxxxxxxx și a activat în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

Din calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei lui Vadim Cojocaru din 05 aprilie 2011 rezultă *inter alia* că perioada serviciului militar în termen în Forțele Armate din 13 mai 1988 până la 16 mai 1990 a fost calculată cu coeficientul 1 și constituie 2 ani 4 zile. Totodată, vechimea în calcul calendaristic constituie 22 ani 07 luni 04 zile, iar în condiții avantajoase 24 ani 04 luni 08 zile (f.d. 44-47).

Prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă nr. 002487 din 03 mai 2011, lui Vadim Cojocaru i-a fost stabilită pensia începând cu 31 martie 2011, pentru vechime în muncă de 24 ani, în mărime de 62% de la salariu (f.d. 43).

La 20 iunie 2012, Vadim Cojocaru a demisionat din cadrul sistemului penitenciar, din funcția director general al Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției (f.d. 28).

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 83 din 18 aprilie 2013 Vadim Cojocaru a fost numit în funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție (f.d.11).

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 53 din 23 martie 2018 s-a luat act de cererea de demisie a lui Vadim Cojocaru din funcția de director adjunct al Centrului Național Anticorupție (f.d. 12).

Din certificatul nr. 13 din 23 martie 2018 privind vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei rezultă că, perioada serviciului militar în termen în Forțele Armate din 13 mai 1988 până la 16 mai 1990 este calculată lui Vadim Cojocaru cu

coeficientul 1,5. Astfel, calculul calendaristic de 2 ani și 3 zile cu coeficientul 1,5 constituind vechime pentru pensie de 3 ani și 4 zile (f.d. 10).

Totodată, conform certificatului vechimea în serviciu (vechimea totală în muncă) pentru fixarea pensiei la 23 martie 2018 constituie 32 ani 06 luni 07 zile.

La 26 martie 2018, Vadim Cojocaru s-a adresat CNAS cu cerere privind recalcularea vechimii în muncă și a pensiei, în temeiul art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (f.d. 8)

Prin decizia de refuz nr. 37, reflectată în răspunsul CNAS nr. 1480 din 03 aprilie 2018, a fost respinsă cerere cu privire la recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu (f.d. 9 recto-verso).

Manifestându-și dezacordul cu refuzul în temeiul prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, Vadim Cojocaru s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând recunoașterea ca fiind ilegală decizia CNAS nr. 37, reflectată în răspunsul nr. 1480 din 03 aprilie 2018; obligarea CNAS să-i recalculeze vechimea în serviciu pentru pensia ce i-a fost stabilită pentru perioada 13 mai 1988 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu; obligarea CNAS să-i recalculeze pensia pentru vechimea în serviciu, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice, precedente concedierii din 23 martie 2018; compensarea din contul CNAS a cheltuielilor judiciare.

Fiind investită cu examinarea în fond a prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 28 iunie 2018 a admis acțiunea depusă de Vadim Cojocaru (f.d. 53, 57-61).

Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă CNAS și s-a menținut hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 95, 96-102).

Prin decizia din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a casat integral decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 128-134).

Prin decizia din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a casat parțial hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în partea obligării CNAS de a recalcula vechimea în serviciu pentru pensia stabilită lui Vadim Cojocaru pentru perioada 13 mai 1998 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu și, în această parte, s-a emis o decizie nouă prin care:

S-a obligat CNAS să recalculeze vechimea în serviciu pentru pensia stabilită lui Vadim Cojocaru pentru perioada 13 mai 1988 – 16 mai 1990, ca perioadă de activitate cu avantaj, calculându-se 1,5 luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

În rest, hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a menținut (f.d. 150, 151-157).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările (argumentele) ridicate în fața sa, fapt prin ce a încălcat normele de drept procedural și a emis o hotărâre nemotivată.

Instanța de apel a reținut ilegalitatea refuzului CNAS de a recalcula pensia lui Vadim Cojocaru prin prisma prevederilor articolului 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993. Or, prin această normă legislatorul a prevăzut expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul în care apar circumstanțe noi, care duc la majorarea acesteia, fără a face precizare despre proveniența actelor suplimentare și data apariției lor.

Concluzia instanței de apel este eronată, or, după cum a fost constatat supra, intimatul Vadim Cojocaru beneficiază de pensie pentru vechimea în muncă stabilită anterior, începând cu 31 martie 2011 în mărime de 62% de la salariu (f.d. 43).

Conform articolului 18 alin. (4) și (5) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 (abrogată din 16 mai 2018), colaboratorii sistemului penitenciar pot îndeplini serviciul în sistemul penitenciar până la atingerea următoarelor limite de vârstă:

- a) de la ostaș de justiție până la căpitan de justiție inclusiv – 45 de ani;
- b) de la maior de justiție până la colonel de justiție inclusiv – 50 de ani;
- c) general-maior de justiție – 55 de ani.

(5) Termenul de aflare în serviciu în sistemul penitenciar peste limita de vârstă poate fi prelungit, în caz de necesitate, luându-se în considerare atitudinea colaboratorului față de exercitarea atribuțiilor de serviciu, de către persoana împuternicită cu dreptul de a numi în funcție, pe o perioadă de până la 5 ani, la cererea personală a colaboratorului, cu condiția că acesta este apt pentru serviciu, în baza concluziei comisiei medicale speciale.

Articolul 30 alin. (4) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 (abrogată din 16 mai 2018) stipulează că, asigurarea cu pensii a colaboratorilor sistemului penitenciar se efectuează în modul stabilit de Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993, luându-se în considerare înlesnirile stabilite la art. 33 alin. (2) și (3) din prezenta lege.

Potrivit articolului 23 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție nr. 1104-XV din 06 iunie 2002, colaboratorii se află în serviciul Centrului în următoarele limite de vârstă: general-maiorul – 60 de ani;

Articolul 42¹ alin. (1) din Legea nr. 1104-XV din 06 iunie 2002 prevede că, vechimea în muncă/stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiilor directorului, directorului adjunct și colaboratorilor Centrului se calculează în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993, iar pentru funcționarii publici din cadrul Centrului, se calculează în conformitate cu Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.

Conform articolului 2 alin. (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data

emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Potrivit articolului 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, (1) recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

(2) Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Din sensul logico-juridic al normei art. 61 din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993 rezultă cert și expres trei situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

La materialele dosarului nu sunt anexate probe din care să rezulte că, la 31 martie 2011, lui Vadim Cojocaru i s-a stabilit pensia în condițiile articolului 2 alin. (2) din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993, i s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație termenul de aflare în serviciul militar prin contract, iar la data depunerii prezentei cereri de chemare în judecată a ajuns la vârsta limită de 60 de ani de a se afla în serviciul Centrului Național Anticorupție și a fost trecut în rezervă sau retragere.

Or, articolul 61 alin. (2) din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993 prevede expres că, pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

În contextul expus, prima instanță și instanța de apel nu au elucidat pe deplin și nu au verificat cu certitudine în care din cele 3 situații prevăzute la art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 se încadrează cerințele intimatului Vadim Cojocaru privind recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu după reangajarea lui și dacă aceste condiții urmează a fi luate în considerare cumulativ.

Prin urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au stabilit dacă intimatul se încadrează în categoria persoanelor ce ar putea să beneficieze de

recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu stabilită lui anterior în conformitate cu dispozițiile art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, având în vedere faptul că acestuia anterior i-a fost stabilită pensie pentru vechimea în serviciu și nu pentru vechimea peste limita de vârstă.

Le fel, instanțele de judecată nu au verificat ce documente trebuiau să se afle la organele de pensionare la momentul solicitării recalculării pensiei, precum și care sunt acele acte suplimentare menționate în art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, ce trebuia să fie prezentate de către intimat ce i-ar fi acordat dreptul la majorarea pensiei stabilite anterior lui, în situația în care legiuitorul nu specifică care sunt acestea.

Ipoteza relevată supra profilează incertitudinea concluziei date de instanța de apel, or, aceasta a judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil, care prin prisma articolului 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, au o speranță că instanța de apel se va pronunța asupra tuturor motivelor invocate.

La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Hiro Balani vs. Spania, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Prin urmare, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

În circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău, de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Având în vedere caracterul încălcărilor săvârșite de instanța de apel, unica posibilitate de corectare a acestora este casarea deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare.

Netrimiteria cauzei spre rejudecare a doua oară a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea ordinii juridice, aplicarea ei producând daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare.

O altă soluție decât aceea a trimiterii spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări grave ale legii procedurale săvârșite de instanța de apel și cu o periclitate a sistemului judiciar în ansamblu, întrucât, dacă modul de abordare al Curții de Apel Chișinău ar fi însușit și de alte instanțe, s-ar ajunge la o inexistență de fapt a instanțelor de al II-lea grad de jurisdicție, la inutilitatea unei judecăți și, implicit, la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

Coroborând circumstanțele enunțate supra, instanța de recurs conchide că este temeinic recursul depus de CNAS împotriva deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea

circumstanțelor speței și este adoptată cu interpretarea eronată a normelor de drept material pertinente speței.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului depus de CNAS, casării integrală a deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și restituirii cauzei instanței de apel, pentru o nouă judecare în ordine de apel, în alt complet de judecată.

Conform articolelor, 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se restituie la Curtea de Apel Chișinău cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Cojocaru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Centrul Național Anticorupție cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Sveatoslav Moldovan

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh